

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Анотація. Розглянуто основні підходи до роз'яснення сутності інноваційної діяльності підприємства та її взаємозв'язок із конкурентоспроможністю. Запропоновано систему інноваційної діяльності, яка містить основні елементи інноваційного комплексу.

Аннотация. Рассмотрены основные подходы к разъяснению сущности инновационной деятельности предприятия и ее взаимосвязь с конкурентоспособностью. Предложена система инновационной деятельности, которая включает основные элементы инновационного комплекса.

Annotation. The article reviews the main approaches to explaining the nature of enterprise innovative activity and its relations with competitiveness. The system of innovative activity which includes the basic elements of innovative complex has been offered.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційна активність, інноваційний розвиток.

Економіка України сьогодні залишається несприйнятливою до науково-технічних нововведень через низький рівень виробничої бази промисловості та слабе фінансування державою науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок. Саме тому формування ефективної державної науково-технічної та інвестиційної політики, спрямованої на досягнення більш високих технологічних укладів, повинно здійснюватися на основі перетворення власних наукових і дослідно-конструкторських розробок у базовий елемент виробництва.

Основними для підприємств стають розробка та впровадження нової продукції як запорука сталого розвитку підприємства, конкурентоспроможності на ринку, а також можливість стати лідером конкурентної боротьби.

Внесок у дослідження проблем інноваційної діяльності зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені: В. Александрова, Ю. Бажал, П. Беленький, А. Бодюк, А. Власова, Л. Водачек, О. Водачкова, В. Геєць, Н. Гончарова, М. Долішній, Ю. Зиков, С. Ільєнкова, Н. Краснокутська, С. Колупаєва, А. Коренний, О. Кузьмін, А. Кутейников, О. Лапко, Д. Львов, І. Макаренко, Б. Патон, С. Покропивний, Й. Петрович, П. Перерва, Я. Плоткін, А. Пригожин, А. Перлакі, А. Савченко, Б. Санто, Б. Твісс, М. Туган-Барановський, В. Терехов, М. Чумаченко, Й. Шумпетер, А. Яковлев та ін.

Відповідно до сучасних світових вимог прискорення темпів науково-технічного прогресу та активізація інноваційної діяльності підприємств можливі через здійснення певних заходів. У галузі науки – це розвиток фундаментальних і прикладних досліджень із найперспективніших напрямів, скорочення темпів впровадження у виробництво результатів наукових досліджень, підвищення ефективності діяльності науково-дослідних закладів. У галузі техніки – це підвищення якості продукції на базі стандартизації. У галузі виробництва – це впровадження прогресивної організації праці на базі використання комп'ютерної техніки і прогресивних технологій (лазерна, мембранна, плазмова, криогенна, детонаційна, вакуумна), розширення відтворення виробничих фондів.

Отже, процес переведення новації у нововведення (інновації) також потребує витрат різноманітних ресурсів, головними з яких є інвестиції і час. Так, нововведення формують ринок новацій, інвестиції – ринок капіталу (інвестицій), інновації – ринок чистої конкуренції нововведень [1]. Ці три головних компоненти, на думку автора, й утворюють сферу інноваційної діяльності. Запропонований процес доцільно зобразити у вигляді схеми на рисунку.

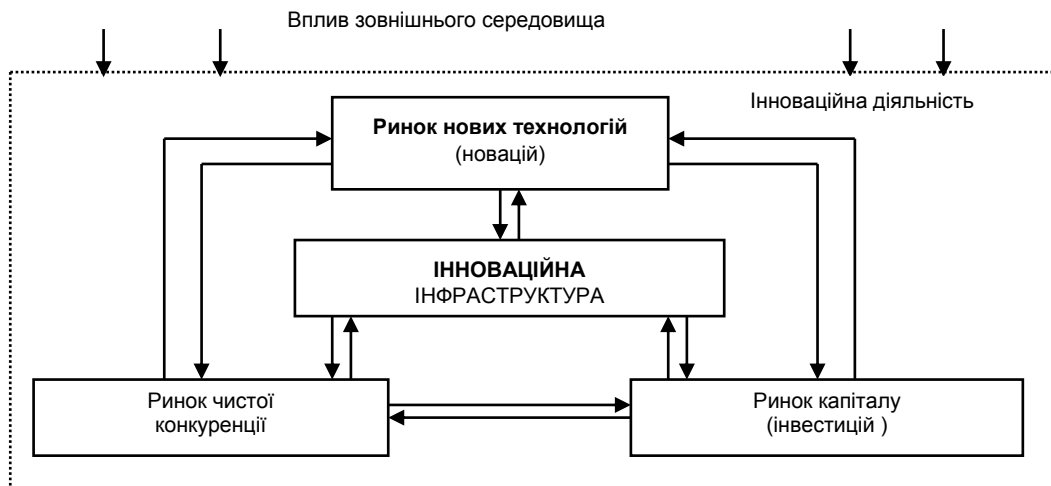

Рис. Схематичне зображення системи формування інноваційної діяльності

Для України проблема розвитку інноваційної діяльності є надзвичайно актуальною, тому що проблема підвищення ефективності виробництва постає перед кожною підприємницькою структурою, оскільки переважна їх більшість утворена в процесі приватизації на базі колишніх державних підприємств. Слід зазначити, що майже всі підприємства працюють на застарілому обладнанні, а технології, котрі використовують у базових галузях, залишились на рівні досягнень науково-технічного прогресу середини 20 століття.

Проблема українських підприємств полягає, по-перше, у тому, що вони не володіють сучасним арсеналом науково обґрунтованих методів ведення конкурентної боротьби, по-друге, вітчизняна наука до цього часу не забезпечила їх відповідними рекомендаціями. У 2002 році лише 13,5 % промислових підприємств України займалися інноваційною діяльністю. У 2003 році ця частка дещо підвищилась до 14,8 %, а в першому кварталі 2004 року знову знизилась до 9 %, у 2006 році підвищилась до 11 %, а у період з 2007 по 2011 роки коливалась від 9 до 11 % [2].

У цих умовах однією з основних складових виживання і розвитку вітчизняних суб'єктів підприємницької діяльності стає здатність запропонувати, розробити, виготовити та вивести на ринок і просувати на ньому товари з новими споживчими якостями, які орієнтовані на задоволення існуючих потреб споживача.

Таким чином, усе зазначене свідчить про те, що інновація – це своєрідна конкурентна перевага для підприємства, що в подальшому повинна забезпечити його конкурентну позицію на ринку. У широкому розумінні конкурентна позиція підприємства – це підхід підприємства до конкуренції в цілому [3; 4]. Позиція ж підприємства в галузі визначається конкурентною перевагою. Конкурентну позицію підприємства слід розглядати як похідну від конкурентних переваг підприємства, які складають природну форму існування підприємств. Виходячи із зазначеного, можна сформулювати своєрідний ланцюжок: конкурентоспроможність втілюється в конкурентну перевагу, а потім оформлюється як конкурентна позиція.

Кожне підприємство, яке займається випуском продукції (продуктової інновації), повинно завчасно турбуватися про визначення асортиментного портфеля, брати участь у виставках та конкурсах на кращі моделі та пропозиції, щодо нових видів продукції.

Наук. керівн. Птащенко О. В.

Література: 1. Гриньова В. М. Соціально-економічні проблеми інноваційного розвитку підприємств : монографія / В. М. Гриньова, О. В. Козирева. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 192 с. 2. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : монографія / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2008. – 615 с. 3. Андрощук Г. О. Інноваційна політика Європейського Союзу / Г. О. Андрощук, Р. Є. Еннан // Наука та інновації. – 2009. – № 5. – С. 85–87. 4. Білозубенко В. С. Інноваційна активність і національна інноваційна система / В. С. Білозубенко // Торгівля і ринок України : тематичний збірник наукових праць, Донецьк. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського ; Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства. – 2009. – Т. 2. – Вип. 28. – С. 332–340. 5. Амоша О. І. Проблеми інтеграції науки і освіти в контексті сучасного інноваційного розвитку : монографія / О. І. Амоша, А. І. Землянкін, Г. В. Моїсєєв // Інновації: проблеми науки та практики. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 336 с. – С. 27–52. 6. Інновації: проблеми науки та практики : монографія / В. М. Гриньова, А. В. Гриньов, Ю. Б. Іванов та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 336 с. 7. Інновації: проблеми науки та практики : монографія / Ю. Б. Іванов, М. О. Кизим, П. А. Орлов та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 208 с.